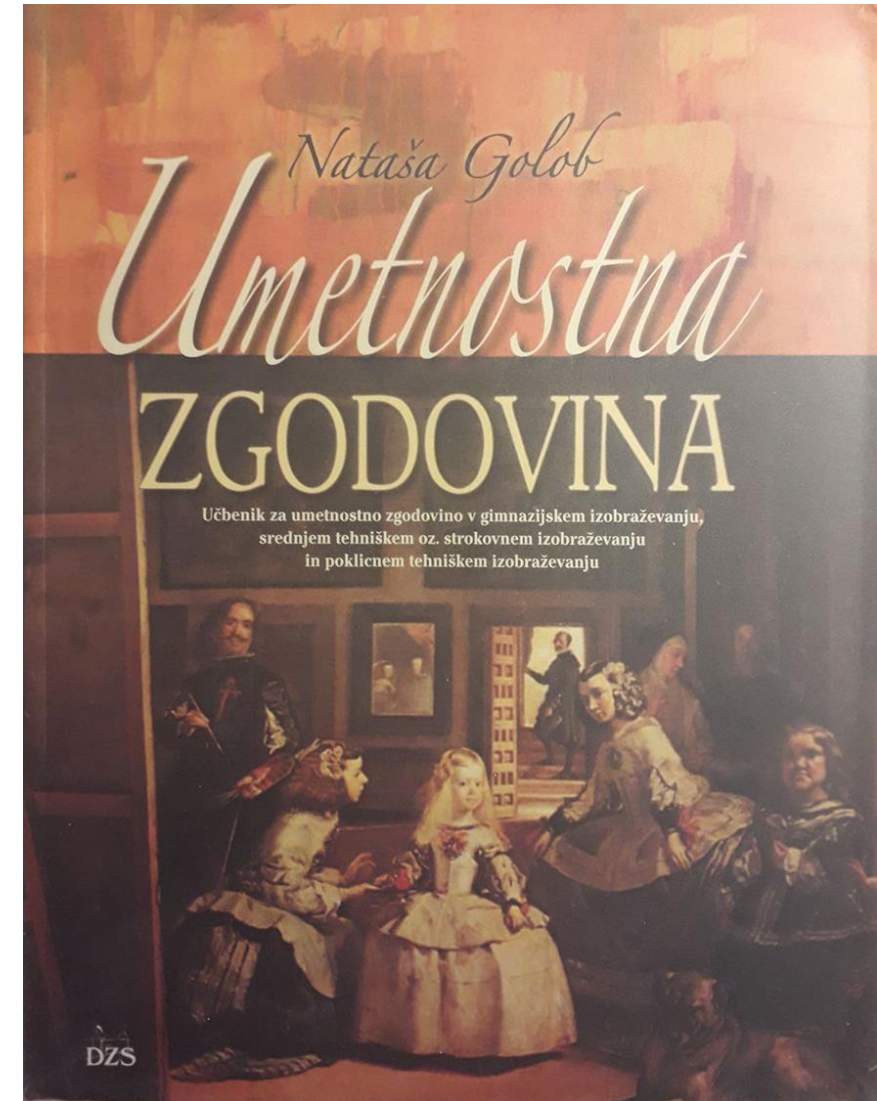
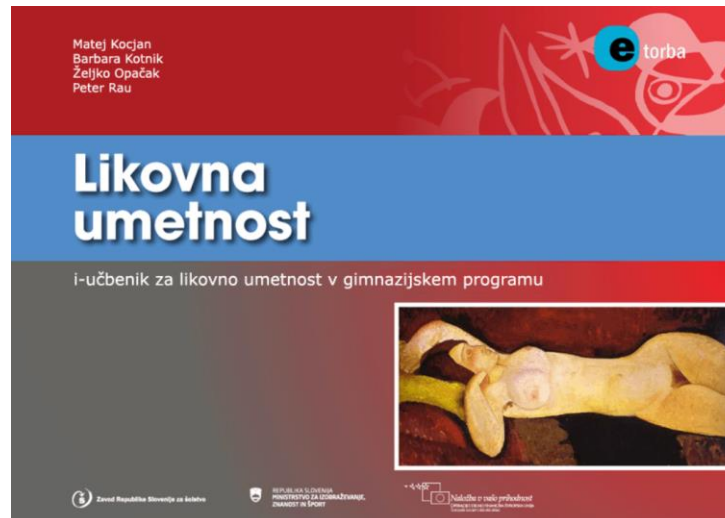

UMETNOSTNA ZGODOVINA

5. del –
UMETNOST 19. stoletja

Viri:

Umetnostna zgodovina,
Nataša Golob, DZS
Eučbeniki, Likovna umetnost,
gradivo, prosto dostopno na
internetu, Wikipedija,

ZGODOVINSKI SLOGI

SLIKARSTVO 19. STOLETJA

SPREMEMBE V 19. STOLETJU

Stoletje revolucij

Umetnost 19. stoletja je zelo raznolika. Politične in družbene spremembe, narodna gibanja in industrializacija so samo nekateri izmed razlogov, ki so vplivali na sočasen razvoj različnih smeri oziroma gibanj v umetnosti. Pomembno vlogo pri nastanku novih smeri je imel tudi razvoj znanosti.

- V okviru slikarstva 19. stoletja govorimo o gibanjih, ki se niso uveljavila sočasno po vsej Evropi. Letnice začetka in konca posamezne smeri lahko določimo le okvirno, vsako gibanje pa je vzore in pobude črpalo iz kulturno-zgodovinskih razmer, ki so vladale.

Vodilne umetnostne smeri v slikarstvu 19. stoletja so:

- neoklasicizem (1770–1830)
- romantika (prva polovica 19. stoletja)
 - realizem (1840–1870)
 - impresionizem (1860–1890)
- postimpresionizem (okoli 1880–1900)
 - simbolizem (okoli 1880–1900)

*William Turner, leto 1844,
Dež, para in hitrost*

NOVI VEK

Naše štetje

SLIKARSTVO 19. STOLETJA

20. STOLETJE

NEOKLASICIZEM

ROMANTIKA

REALIZEM

IMPRESIONIZEM

POSTIMPR.

SIMBOLIZEM

ZGODOVINSKE OKOLIŠČINE

- **Konec 18. stoletja in v prvi polovici 19. stoletja** so se izoblikovale nove umetniške pobude, na katere sta pomembno vplivala **francoska revolucija**, ki se je začela 14. julija 1789, ter **vzpon Napoleona**.

Napoleon je svojo oblast utrdil leta 1804. Okronal se je za cesarja in uvedel zakonik (*Code Napoléon*), s katerim je okrepil enakost pred zakonom. Do leta 1812 je Napoleon nadzoroval večji del zahodne Evrope, po neuspelem napadu na Rusijo, leta 1812, pa je odstopil. Njegovo cesarstvo je bilo uničeno.

Konec Napoleonove dobe je bil podlaga za narodna gibanja po vsej Evropi. Sledile so številne liberalne vstaje in evropske revolucije, povezane z narodnimi zahtevami. Družbenopolitične in kulturne spremembe so se zrcalile v **spremenjeni vlogi umetnosti in novem položaju umetnika**.

- Za slikarstvo 19. stoletja je tako značilna **prevlada subjektivnosti**. **Drugo polovico 19. stoletja** je zaznamovala tudi **industrijska revolucija**.

Jacques Louis David, leto 1800, Napoleon na prelazu sv. Bernarda

NOVI VEK

Naše štetje

SLIKARSTVO 19. STOLETJA

20. STOLETJE

NEOKLASICIZEM

NEOKLASICIZEM

- **Neoklasicizem** je oznaka za zahodnoevropski umetnostni slog, ki se je razširil po vsej Evropi. Kot nasprotje dinamičnemu baroku in rokokoju je v slikarstvu uveljavil čiste, umirjene linije. Obdržal se je med letoma **1770 in 1830**, vrhunec pa je dosegel med francosko revolucijo in Napoleonovim osvajanjem.
- Za neoklasicistično slikarstvo so značilne slogovne in vsebinske spremembe (naročniki del so meščani). **Izrednega pomena v slikarstvu postane sporočilo oziroma upodobljena ideja.**
- **Prevladujejo politične in moralistične teme s skrito simboliko.**
- Pogosti so predvsem sodobni družbenopolitični dogodki, ki spodbujajo k razmisleku.
- Značilnosti sloga se razlikujejo glede na deželo nastanka, skupne pa so nekatere oblikovne prvine.

Jacques Louis David, 1784–1785, Prisega Horacijev

Jacques Louis David, 1805–1807, Kronanje Jožefine

Jacques Louis David, leto 1793, Umorjeni Marat

V nasprotju z baročnimi razgibanimi kompozicijami so za neoklasicistični slog značilne **jasne, stroge in umirjene kompozicije**.

Baročne barve so močne in imajo vodilno vlogo v tehniki slikanja, neoklasicistični primer pa kaže **poudarjeno risbo**, barva je drugotnega pomena. Barvni nanosi so zglajeni, risba pa je ostra in poudarjena.

Za neoklasicistično slikarstvo (pa tudi arhitekturo in kiparstvo) je značilno **z gledovanje po antiki**. To se kaže v **anatomskem oblikovanju figur**, ki spominjajo na klasični antični ideal, v značilni grško-rimski noši ter s številnimi podrobnostmi, ki se skrivajo v ozadju (*upodobljen prostor okoli osrednje kompozicije praviloma zaznamuje antična arhitektura – stebri*).

Baročni slikarji so slikali predvsem religiozne teme (*naročnik je bila Cerkev*), neoklasicisti pa so poleg **religioznih tem**, ki imajo sporočilno vlogo, najraje slikali **mitološke prizore**.

J. L. David, leto 1799, *Intervencija Sabink*

Slovenski prostor druge polovice 18. stoletja je zaznamoval neoklasicistični slikar **Franc Kavčič** (1755–1828).

Šolal se je na Dunaju, slikarsko znanje pa je dopolnjeval v drugih umetnostnih središčih. Znamenite so predvsem njegove monumentalne mitološke podobe.

Franc Kavčič, leto 1801, Fokion z ženo in bogato Jonko

Franc Kavčič - Salomonova sodba

NOVI VEK

Naše štetje

KIPARSTVO 19. STOLETJA

20. STOLETJE

NEOKLASICIZEM

KIPARSTVO 19.STOLETJA - NEOKLASICIZEM

Estetski ideal neoklasicističnega kiparstva postanejo **klasični antični prostostoječi kipi** in **reliefi**. Kiparji so se tudi vsebinsko zgledovali po antiki, zato so za neoklasicistično kiparstvo značilni predvsem **mitološki motivi**.

Antonio Canova (1757–1822) je najpomembnejši predstavnik neoklasicističnega kiparstva in je s svojim slogom vplival na vse kiparske izdelke 19. stoletja. Najbolj so ga zanimala antične, mitološke teme, s katerimi je sporočal moralne nazore svojega časa.

Antonio Canova, 1786–1793, Amor in Psihe

Antonio Canova, leto 1808, Paolina Borghese

Antonio Canova, leto 1800, Perzej z Meduzino glavo

NOVI VEK

Naše štetje

ARHITEKTURA 19. STOLETJA

20. STOLETJE

NEOKLASICIZEM

HISTORIČNI
SLOGI

INŽENIRSKA
ARHITEKTURA

ARHITEKTURA 19. STOLETJA NEOKLASICIZEM

V arhitekturi **neoklasicizma** se zrcali splošni ideal antične umetnosti. Nastale so nove, monumentalne javne zgradbe, kot so muzeji, gledališča in podobno. Značilno je **simetrično oblikovanje zgradb** ter uporaba **antičnih arhitekturnih elementov**, kot so klasični stebri in redi.

*Jacques-Germain Sufflot, 1758–1789, Panteon,
Pariz, Francija*

*Charles Percier, Léonard Fontaine,
1806–1836,
Slavolok zmage, Pariz, Francija*

*Pierre-Charles L'Enfant, 1791–1793, Kapitol,
Washington DC, ZDA*